

Briuselis, 2018 06 08
COM(2018) 442 final

2018/0232 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl bendradarbiavimo muitinių klausimais programos „Muitinė“

{SEC(2018) 295 final} - {SWD(2018) 321 final} - {SWD(2018) 322 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2018 m. gegužės 2 d. Komisija priėmė kitos 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos paketą¹. Komisija pasiūlė naują šiuolaikišką ilgalaikį biudžetą, glaudžiai susietą su 27 valstybių narių Sąjungos politiniais prioritetais. Siūlomame biudžete siekiama veiksmingai įgyvendinti Sąjungos prioritetus derinant naujas priemones su šiuolaikiškais programomis. Šiuo pagrindu Komisija siūlo naują programą „Muitinė“, įtrauktą į biudžeto išlaidų kategoriją „Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika“. Pagal šią programą bus remiamas muitinių darbas ir bendradarbiavimas, kaip nurodyta prie daugiametės finansinės programos pasiūlymo pridedamame komunikate².

Šiame pasiūlyme nustatyta taikymo diena – 2021 m. sausio 1 d. Pasiūlymas teikiamas 27 valstybių narių Sąjungai, atsižvelgiant į 2017 m. kovo 29 d. Europos Vadovų Tarybos gautą Jungtinės Karalystės pranešimą dėl jos ketinimo išstoti iš Europos Sąjungos ir Euratomo remiantis Europos Sąjungos sutarties 50 straipsniu.

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

50 metų muitų sąjunga – svarbus sėkmingos integracijos ES pavyzdys. Tai viena iš nedaugelio išimtinės ES kompetencijos sričių, be kurios nebūtų buvę įmanoma panaikinti vidaus sienų. ES – didžiausias prekybos blokas pasaulyje, kurio bendra visos pasaulio prekybos dalis yra 15 %. Per pastaruosius penkerius metus nuolat augo bendras muitinės deklaracijų skaičius – 2016 m. jis siekė 313 mln., arba 10 deklaracijų per sekundę. 98 % muitinės deklaracijų pateikiama elektroniniu būdu.

Muitinės padeda saugoti ne tik Sąjungos ir valstybių narių finansinius interesus – kontroliuodamos per ES išorės sienas vežamas prekes jos saugo visuomenę nuo terorizmo, grėsmių sveikatai bei aplinkai ir kitų pavojų. Muitinės taiko daugiau kaip 60 ne muitų srities teisės aktų, susijusių, be kita ko, su dvejopo naudojimo prekėmis, šaunamaisiais ginklais, narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), grynųjų pinigų judėjimu, intelektinės nuosavybės teisėmis, visuomenės sveikata, produktų sauga ir vartotojų apsauga, laukinių gyvūnų ir aplinkos apsauga. Be to, itin svarus yra muitinės vaidmuo užtikrinant tiekimo grandinės vientisumą ir užkertant kelią teroristinėms organizacijoms laisvai perkelti lėšas. Pradėjus taikyti būsimą muitų rizikai valdyti skirtą importo kontrolės sistemą Nr. 2 (IKS2) bus tvirtai užtikrintas Sąjungos, jos piliečių ir įmonių saugumas. Be to, dėl naujų uždavinių – greitai kintančių technologijų (skaitmeninimo, tarpusavio ryšio, daiktų interneto, blokų grandinės) ir verslo modelių (e. prekybos, tiekimo grandinės optimizavimo), sumažėjusių viešųjų finansinių išteklių, didėjančio pasaulinės prekybos masto, nuolatinio tarpvalstybinio nusikalstamumo ir pavojaus saugumui – nuolat didėja būtinybė gerinti muitų sąjungos veiklą ir didinti užduočių, kurias turi atlikti muitinės, apimtį.

Nuo 2016 m. taikoma nauja teisinė muitų sistema – Sąjungos muitinės kodeksas. Pagrindiniai Sąjungos muitinės kodekso tikslai – nebenaudoti popierinių procedūrinių dokumentų ir skaitmeninti prekybos ir muitinės sąveiką, taip pat sustiprinti rizikos valdymą siekiant iš anksto gauti informaciją apie krovinius. Sąjungos muitinės kodeksu buvo paskatintas didžiulis skaitmeninimo projektas – iki 2020 m. pradės veikti dauguma iš 17 skirtingų elektroninių sistemų. Kai kurios sistemos bus diegiamos palaipsniui iki 2025 m. Šios elektroninės sistemos apima visas muitinės procedūras, todėl jos bus muitų sąjungos veikimo pagrindas.

¹ COM(2018) 322 *final*

² COM(2018) 321 *final*

Visapusiškai įgyvendinus Sąjungos muitinės kodeksą bus padidintas Europos įmonių konkurencingumas ir atstatyta svarbi pusiausvyra tarp muitinio tikrinimo ir geresnių teisėto prekių vežimo per Sąjungos teritoriją, į ją arba iš jos sąlygų.

Netrukus Jungtinei Karalystei išstojus iš ES, reikės atskirti Jungtinę Karalystę nuo visų valstybes nares apimančių muitinės elektroninių sistemų, finansuojamų programos „Muitinė 2020“ lėšomis. Tačiau šio atskyrimo pasekmių ir išlaidų negalima tiksliai įvertinti, todėl į šį dokumentą jos neįtraukiamos – šiuo tebevykstančių ES ir Jungtinės Karalystės derybų etapu iš esmės jos dar nežinomos.

Visų šių aspektų įgyvendinimas įmanomas tik jei valstybių narių muitinės intensyviai ir operatyviai bendradarbiaus tarpusavyje, su kitomis valdžios institucijomis ir prekybos bei kitomis trečiosiomis šalimis. Siūloma programa, pakeisiančia programą „Muitinė 2020“, bus remiamas bendradarbiavimas muitinės klausimais.

Mutinių bendradarbiavimas ir gebėjimų stiprinimas bus jungiami į dvi grupes: vieną grupę, apimančią žmoniškuosius išteklių tinklus bei kompetencijos stiprinimo veiksmus, ir kitą grupę – informacinių technologijų (IT) pajėgumų didinimą. Pirmosios grupės priemonėmis bus racionalizuotas valstybių narių ir kitų programoje dalyvaujančių šalių keitimasis gerosios patirties pavyzdžiais, konkretų dėmesį skiriant projektais pagrįstam, struktūriškam bendradarbiavimui – glaudžiam integruotam dalyvaujančių šalių bendradarbiavimui – taip bus padėtas pamatas tolesnei muitų sąjungos raidai. Antrosios grupės priemonėmis suteikiama galimybė programos lėšomis finansuoti visą tinkamą IT infrastruktūrą ir sistemas, kurias taikydamos Sąjungos muitinės taps visavertėmis elektroninio administravimo institucijomis.

- **Suderinamumas su galiojančiomis politikos nuostatomis**

Šis pasiūlymas dera su Sąjungos muitinės kodeksu³ ir kitais teisės aktais, kuriuos muitinė turi taikyti.

Šis pasiūlymas taip pat dera su dabartine programa „Muitinė 2020“, kurios tikslas yra remti muitų sąjungos veikimą ir modernizavimą, kad bendradarbiaujant dalyvaujančioms šalims, muitinei ir jų pareigūnams būtų stiprinama vidaus rinka. Panašiai šiuo pasiūlymu bus sukurta veiklos, organizacinė, metodinė ir biudžeto sistema siekiant įgyvendinti ES muitų politikos tikslus ir vykdyti veiklą.

Šiuo pasiūlymu pratęsiama dabartinė programa. Tačiau pagal šią programą bendradarbiavimas bus intensyvesnis, bus naudojama daugiau elektroninių sistemų ir daugiau galimybių diegti tam tikro lygio inovacijas.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Pasiūlymas dera su kitomis Sąjungos politikos kryptimis, visų pirma su kitomis pasiūlytomis ES veiksmų programomis ir lėšomis, kuriomis siekiama panašių tikslų susijusiose kompetencijos srityse.

Programa yra glaudžiai susijusi su nauja Muitinio tikrinimo įrangos priemone (vienu iš dviejų naujojo Integruoto sienų valdymo fondo elementu), kuria bus remiamas tinkamos finansuoti įrangos pirkimas, techninė priežiūra ir modernizavimas. O programa „Muitinė“ bus naudojama remti visiems susijusiems veiksams, pavyzdžiui, bendradarbiavimo veiksams siekiant įvertinti įrangos poreikį arba su įrangos įsigijimu susijusius mokymus ir kt.

³ 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 269, 2013 10 10, p. 1).

Be to, programa „Muitinė“ siekiama remti muitinę, *inter alia*, saugant ES finansinius interesus, todėl ji turi sąsajų su veikla, kurią vykdo Europos kovos su sukčiavimu tarnyba – saugoti Sąjungos finansinius interesus pagal SESV 325 straipsnį – ir su ES kovos su sukčiavimu programa. Su pastarąja programa bus sutampančių sričių, nes ja siekiama konkretaus Sąjungos finansinių interesų saugojimo tikslo, o programa „Muitinė“, kuria remiamas tinkamas muitų sąjungos veikimas, taip pat prisidedama prie finansinių interesų apsaugos. Taigi kiekvienos programos dėmesio centras skirtingas, tačiau jos gali papildyti viena kitą. Be to, kai kurios veiklos sritys gali sutapti su Europos prokuratūros ir Teisingumo, teisių ir vertybių fondo Teisingumo programos veikla, susijusia su ES muitų teisės taikymo mokymais.

Programa „Muitinė“ taip pat siekiama užtikrinti produktų saugą ir Europos vartotojų apsaugą ir sudaryti vienodas sąlygas ES pramonei. Todėl ji susijusi su Bendrosios rinkos programos iniciatyvomis, kuriomis siekiama griežtinti rinkos priežiūrą ir užtikrinti, kad į ES rinką patektų tik reikalavimus atitinkantys ir saugūs produktai.

Siekiant spręsti saugumo problemas ir kovoti su nusikalstama veikla reikėtų išnagrinėti sąveikos su Vidaus saugumo fondu galimybes. Masto ekonomija galėtų būti ypač susijusi su įvairių įstaigų bendradarbiavimu, muitinio tikrinimo įranga ir kitais pajėgumų didinimo veiksmais.

Be to, veikimo lygmeniu yra svarbi sąveika su programa „Fiscalis“, kuria remiamas apmokestinimo srities bendradarbiavimas. Elektroninės sistemos turi kryžminių sąsajų su kitais sektoriais, o kai kuriems bendriems komponentams, pavyzdžiui, duomenų centro infrastruktūrai ir bendram ryšių tinklui, teikiamas jungtinis finansavimas. Nustatyti vienodi IT valdymo metodai ir bendri horizontalūs paramos mechanizmai. Naudojami tos pačios rūšies bendri veiksmai ir panašūs žmogiškųjų išteklių gebėjimų stiprinimo ir mokymo metodai. Programos valdymas, susijęs su pasiūlymu, valdymu, veiksmų valdymu, įgyvendinimo aktais ir veiklos rezultatų stebėseną, yra visapusiškai racionalizuotas. Be to, atsirado ir vis didėja poreikis vykdyti bendrą apmokestinimo ir muitų sričių veiklą visų pirma e. prekybos srityje.

2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 70/2008/EB dėl nepopierinės muitinės ir verslo aplinkos numatomas Muitinės daugiametis strateginis planas (DSP) siekiant koordinuoti muitinės elektroninių sistemų plėtojimą ir veikimą, kurie iš esmės finansuojami Programos lėšomis. Siekiant užtikrinti Programos ir DSP suderinamumą ir koordinavimą į Programą bus įtrauktos atitinkamos šio sprendimo nuostatos. Naujuoju pasiūlymu bus atitinkamai panaikintas dabartinis E. muitinės sprendimas⁴, taigi jis taps Muitinės daugiametio strateginio plano dėl elektroninių sistemų (DSP–M) pagrindu.

Galiausiai, gali būti daugiau galimybių išnaudoti IT srities sąveiką su kitomis Sąjungos iniciatyvomis, pavyzdžiui, Skaitmeninės Europos programa⁵, visomis programomis, kuriose numatytas (svarbių) elektroninių sistemų naudojimas, pakartotinio Europos infrastruktūros tinklų priemonės sudėtinių dalių naudojimo iniciatyva⁶, Europos sąveikumo sistema⁷, IRT standartizacijos veiksmų planu⁸, „FinTech“ veiksmų planu⁹, programa „Europos

⁴ 2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 70/2008/EB dėl nepopierinės muitinės ir verslo aplinkos (OL L 23, 2008 1 26, p. 21).

⁵ COM(2018) 434

⁶ <https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/CEF+Digital+Home>.

⁷ COM(2017) 134

⁸ https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/ict-standardisation_en.

⁹ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/fintech_en#action-plan.

horizontas¹⁰, ES blokų grandinės stebėjimo centro ir forumo¹¹ darbu, ir kitomis iniciatyvomis, susijusiomis su kova su sukčiavimu ir kibernetinio saugumo rizika.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Šiame pasiūlyme reikia suderinti kelis teisinius pagrindus, nes juo gali būti siekiama kelių skirtingų, bet susijusių tikslų:

- Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 33 straipsnį, kuriuo Sąjunga raginama imtis veiksmų, susijusių su muitinių bendradarbiavimu ir ES muitų sąjunga;
- SESV 114 straipsniu, kuriuo Sąjunga raginama imtis veiksmų, susijusių su vidaus rinka;
- SESV 207 straipsniu, kuriuo Sąjunga raginama imtis veiksmų, susijusių su bendra prekybos politika.

SESV 33 straipsnis numatytas kaip muitinių bendradarbiavimo pagal dabartinę programą pratęsimas. Be to, siekiant apsvarstyti ir apimti daugybę užduočių, kurias pasienyje muitinei reikia atlikti daugybėje sričių, ne tik muitinių bendradarbiavimo, pasiūlymas grindžiamas SESV 114 ir 207 straipsniais.

ES veiksmai taip pat reikalingi dėl įsipareigojimų, susijusių su tarptautiniais susitarimais, visų pirma priklausančių Pasaulio prekybos organizacijos kompetencijai.

• Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)

Ne nacionalinio, o Sąjungos lygmens veiksmų būtina imtis dėl šių priežasčių:

- Muitų sąjunga priklauso išimtinai Sąjungos kompetencijai. Perduodamos savo įgaliojimus Sąjungai, valstybės narės sutiko, kad muitų srities veiksmų geriau imtis Sąjungos lygmeniu. Vis dėlto vien Sąjungos teisine sistema tinkamas muitų sąjungos veikimas neužtikrinamas. Ji turėtų būti papildyta programoje „Muitinė“ nurodytomis rėmimo priemonėmis siekiant užtikrinti, kad Sąjungos muitų srities teisės aktai būtų taikomi nuosekliai ir suderintai.
- Daug muitų srities veiksmų yra tarpvalstybiniai, jie apima ir veikia visas valstybes nares, todėl vienos valstybės narės negali jų įgyvendinti veiksmingai ir efektyviai. Sąjungos veiksmai reikalingi siekiant sustiprinti europinę muitinės darbo dimensiją, kad būtų išvengta rinkos iškraipymo ir padedama efektyviai apsaugoti Sąjungos išorės sienas.
- Todėl Sąjungos veiksmai yra pagrįsti siekiant užtikrinti tinkamą muitų sąjungos ir jos bendros reglamentavimo sistemos veikimą ir tolesnį plėtojimą, nes paaiškėjo, kad tai veiksmingiausias ir efektyviausias būdas šalinti muitų sąjungos įgyvendinimo ir muitinių bendradarbiavimo užtikrinimo trūkumus ir problemas.

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/designing-next-research-and-innovation-framework-programme/what-shapes-next-framework-programme_en.

¹¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/european-commission-launches-eu-blockchain-observatory-and-forum>.

- **Proporcingumo principas**

ES lygmens veiksmai daug veiksmingesni nei tie patys veiksmai, jei juos vykdytų valstybės narės.

Didelė siūlomo biudžeto dalis bus išleista IT pajėgumų didinimo veiklai. Muitinių bendradarbiavimo pagrindas – labai gerai apsaugotas specialus ryšių tinklas. Šiuo bendru tinklu užtikrinama, kad kiekviena nacionalinė administracija turėtų tik vieną kartą prisijungti prie bendros infrastruktūros, kad galėtų keistis bet kokia informacija. Jeigu tokios infrastruktūros nebūtų, valstybėms narėms tektų 26 kartus jungtis prie kiekvienos kitos valstybės narės nacionalinės sistemos. Pasirinktas metodas grindžiamas IT struktūros modeliu, pagal kurį Europos elektroninės sistemos sudarytos sujungiant bendrus ir nacionalinius komponentus. Toks modelis laikomas geresniu nei visiškai centralizuotos IT struktūros modelis, nes pirmuoju atveju dalis biudžetinės atsakomybės tenka valstybei narei, kuri kurs nacionalinius elektroninius komponentus nacionaliniu lygmeniu, atsižvelgdama ir į nacionalinius prioritetus, reikalavimus ir apribojimus. Taigi didesnis sąveikumas ir sujungiamumas vidaus rinkos tikslais pasiekiamas proporcingu būdu.

Komisija atliks koordinavimo, vykdymo ir valdymo funkcijas, nustatytas Sutartyse. Koordinavimą Komisija turės vykdyti kartu su nacionalinėmis muitinėmis, dirbdama su specialiaisiais atstovais, veiklos lygmeniu ir ilgą laiką, atsižvelgdama į dabartinius ir būsimus Sąjungos uždavinius, nustatytus muitų srityje. Įvairūs forumai ir programos priemonės sudaro tinkamą pagrindą Komisijai imtis koordinavimo vaidmens muitų srityje.

- **Priemonės pasirinkimas**

Remiantis poveikio vertinimo išvada, ES intervencija vykdant finansavimo programą yra tinkama. Komisija siūlo programą, pakeisiančią programą „Muitinė 2020“.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų retrospektyvinis vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Pasiūlyme atsižvelgiama į programos „Muitinė 2013“ galutinio vertinimo rekomendacijas ir preliminarious programos „Muitinė 2020“ tebevykstančio laikotarpio vidurio vertinimo rezultatus. Programos „Muitinė 2013“ galutinio vertinimo¹² išvados dėl programos „Muitinė 2013“ indėlio siekiant politikos lygmens tikslų ir padedant muitinėms veikti išvien iš esmės buvo teigiamos. Toliau pateikiama didžiausių laimėjimų santrauka.

- Padidinta sauga ir saugumas, be kita ko, baigtos diegti importo kontrolės ir muitinės rizikos vertinimo sistemos ir racionalizuotos įgaliotųjų ekonominės veiklos vykdytojų ir ekonominės veiklos vykdytojų sistemos.
- Pagerintos prekybos sąlygos, kad muitų sąjungoje prekių, įskaitant tranzitines, judėjimas, išleidimas į apyvartą ir įforminimas būtų greitesni ir tuo pat metu užtikrinama prekių sauga.
- Apsaugoti ES finansiniai interesai: naudojamos centrinės duomenų bazės ir efektyvesnės rizikos valdymo sistemos.

Peržiūros laikotarpiu pasiekti laimėjimai nebuvo vertinami kaip paprasta jau vykstančių tendencijų raida. Priešingai, jie buvo svarbūs ir pažangūs (ypač dėl elektroninių sistemų,

¹² https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/common/publications/studies/customs_2013_final_evaluation_report.pdf.

susijusių su saugumu ir sauga, įdiegimo) ir rodė didelius pokyčius siekiant pagrindinių programos tikslų.

Atlikus vertinimą nustatyti faktai rodo didelę pridėtinę programos vertę Europos Sąjungai, visų pirma dėl jos vaidmens remiant ES teisės aktų įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu. Pagal šią programą finansuojamos elektroninės sistemos iš esmės papildė nacionalines iniciatyvas ir daugiausia yra susijusios su tokių teisės aktų įgyvendinimu. Todėl sumažėjo administracinės išlaidos, kurias būtų patyrusi kiekviena valstybė narė pati kurdama atskiras panašias elektronines sistemas. Tinklų kūrimas, skatinamas vykdant bendrus programos veiksmus, taip pat buvo laikomas labai svarbiu dėl kelių priežasčių: nuoseklaus bendrų teisės aktų taikymo užtikrinimo, geriausios patirties sklaidos ir pasitikėjimo, kurio reikia, kad administracijos galėtų veikti išvien, didinimo.

Preliminarias tebevykstančio programos „Muitinė 2020“ laikotarpio vidurio vertinimo išvadas galima apibendrinti taip¹³:

- Aktualumas: nacionalinių administracijų aktyvus dalyvavimas programoje ir susidomėjimo lygis rodo, kad programos veikla ir faktinis jos poreikis yra suderinti. Nacionalinių valdžios institucijų nuomone, darbo vizitai buvo patys naudingiausi bendri veiksmai, po jų seka seminarai, praktiniai mokymai, projektų grupės ir įsteigtos naujos ekspertų grupės.
- Efektyvumas: muitinė pritaria, kad programos bendrieji veiksmai padėjo pagerinti administracijų informacijos mainus. Pagal šią programą parengti mokymo moduliai padėjo užtikrinti vienodesnę dalyvaujančių šalių požiūrį į ES muitų teisės aktų taikymą.
- Veiksmingumas: apskritai programos ciklo ir metinių darbo programų rengimo procedūros veikė gerai. Iš esmės sėkmingu laikytas ir veiklos rezultatų stebėjimo sistemos (VRSS) įgyvendinimas. Nors gauti duomenys daugiausia yra pateikti pačių vykdytojų, atrodo, kad jie renkami sistemingai ir suteikia naudingos informacijos. Tačiau neaišku, koku mastu VRSS duomenys naudojami valdymo sprendimams priimti arba kaip išankstinio perspėjimo sistema, padedanti valdyti programos intervencijas. Būtina supaprastinti dabartinę stebėsenos sistemą, ypač kiek tai susiję su poveikio rodiklių skaičiumi ir veiksmų pažangos stebėjimo formomis.
- Nuoseklumas: plačiai pritariama tam, kad bendrais veiksmais prisidedama prie nacionalinių iniciatyvų, remiant nuoseklų ES teisės taikymą ir tvarkant Europos elektronines sistemas. Taip pat pranešta, kad pagal programą remiamos iniciatyvos papildė nacionalinio lygmens iniciatyvas.
- ES pridėtinė vertė: apskritai nacionalinės muitinės teigiamai vertina tai, kiek įgyvendinant programą pasiekta rezultatų, kurių pavieniui veikiančios nacionalinės administracijos nebūtų galėjusios pasiekti. Didelė apklausos klausimynų respondentų dalis taip pat manė, kad programa yra labai svarbi siekiant didinti pasitikėjimą ir užtikrinti konvergenciją su ES valstybių narių ir kitų dalyvaujančių šalių (šalių kandidačių ir potencialių kandidačių) muitinėmis. Pirminės apklausos taip pat rodo, kad sutelkus išteklius, ypač IT srityje, veiksmingumas didėja (masto ekonomija ir mažesnės plėtos išlaidos). Pirminiai faktai taip pat rodo, kad nacionalinėms valdžios institucijoms kyla sunkumų suderinti nacionalinius aspektus su ES muitinės reikalavimais: kai kuriais atvejais skirtingi interesai gali trukdyti pasiekti ES

¹³

Ribota IT srities aprėptis – atsakymai į IT klausimyną ir konkrečių atvejų tyrimai, rengiant šį poveikio vertinimą, dar nebuvo užbaigti.

pridėtinę vertę, o kelios nacionalinės valdžios institucijos išreiškė nusivylimą, kad turi pritaikyti savo užmojus prie mažiau pažangių nacionalinių muitinių užmojų.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Komisija užsakė atlikti išorės tyrimą, kad pagrįstų poveikio vertinimą, ir į jį įtraukė specialias konsultacijas, kuriomis siekė surinkti platesnio rato suinteresuotųjų šalių nuomonę. Atsižvelgiant į konkrečią programos taikymo sritį (muitinės yra vieninteliai tiesioginiai paramos gavėjai), šiose konsultacijose daugiausia dėmesio skirta muitinių klausimams, kurie aptarti per projekto grupių susitikimus, šalių vizitus, konkrečių atvejų tyrimus ir specialias apklausas. Šią veiklą papildė pokalbiai su verslo asociacijomis ir ekonominės veiklos vykdytojais, akademinės bendruomenės nariais, programos „Muitinė 2020“ dalyviais ir tarptautinėmis organizacijomis (pvz., Pasaulio muitinių organizacija).

Vyko atviros viešos konsultacijos dėl ES lėšų investavimo, mokslinių tyrimų, inovacijų, MVI ir bendrosios rinkos srityse. Per jas surinkta piliečių nuomonė, be kita ko, dėl politikos uždavinių ir dėl ES įsikišimo, susijusių su muitų sąjunga, reikalingumo.

- **Nepriklausomas tyrimas**

Siekdama pagrįsti šį poveikio vertinimą ir pateikti kiekybinės ir kokybinės informacijos, Komisija užsakė atlikti išorės tyrimą. Šios užduoties tikslas: 1) nustatyti pagrindinius veiksnius, kurie darys įtaką muitų padėčiai po 2020 m., problemas, su kuriomis susidurs muitų sąjunga ir valstybių narių muitinės, ir ES lygmens intervencijos, grindžiamos nustatytais veiksniais ir problemomis, tikslus; 2) nustatyti ES politikos galimybes pasiekti tikslus, vykdyti būsimą ES finansavimo intervenciją ir įvertinti numatomą nustatytų galimybių poveikį ekonomikai, visuomenei ir aplinkai; 3) palyginti šias galimybes pagal nustatytus kriterijus (pvz., veiksmingumą, efektyvumą, aktualumą, nuoseklumą) ir jas išdėstyti eilės tvarka remiantis pagrįstais argumentais.

Išorės tyrimas ir susijusios konsultacijos patvirtino, kad muitinių laukia nelengvas metas ir kad reikia plataus užmojo programos, kuri apimtų du pagrindinius aspektus: viena vertus, tęstų ir stiprintų IT pajėgumų didinimo ir žmogiškųjų gebėjimų stiprinimo ir bendradarbiavimo veiksmus, kad būtų galima vienodai aiškinti ir įgyvendinti muitų sąjungos teisės aktus, ir, kita vertus, stiprintų operatyvinį bendradarbiavimą ir geriau spręstų su inovacijomis susijusius klausimus.

- **Poveikio vertinimas**

2018 m. balandžio 27 d. Reglamentavimo patikros valdyba pateikė teigiamą nuomonę dėl pridėdama poveikio vertinimo ir rekomendaciją toliau tobulinti kai kuriuos pagrindinius ataskaitos aspektus, kaip antai pateikti daugiau informacijos apie elektronines sistemas, kuria būtų galima pagrįsti biudžeto padidinimą, ir išsamiau paaiškinti, kaip, be teisinio pagrindo rodiklių, supaprastinti stebėsenos tvarką ir rodiklius.

Į abu aspektus atsižvelgta rengiant galutinę poveikio vertinimo versiją. Siekiant paaiškinti žymų biudžeto padidinimą, buvo tiksliau nurodytos teisinės aplinkybės (visų pirma, susijusios su Sąjungos muitinės kodekse nustatytais įpareigojimais) ir nurodytas Europos elektroninių sistemų sudėtingumas. Informacijos apie veiklos rezultatus rodikliai bus supaprastinti, nes ši stebėsenos sistemos dalis užkrauna didelę našta administracijoms ir Mokesčių ir muitų sąjungos GD, o programos struktūra ir valdymas iš esmės nepagerėjo.

Nagrinėti keturi pagrindiniai scenarijai:

- ES 27 ataskaitos scenarijus: Sąjunga turėtų peržiūrėti savo muitų srities teisės aktus ir panaikinti didelę dalį su muitinės operacijomis susijusių patobulinimų, padarytų 2016 m. priėmus naują Sąjungos muitinės kodeksą (SMK). Tai galėtų paveikti ES

tarptautinius įsipareigojimus, be to, apsunkinti kitų ES politikos tikslų, visų pirma saugumo darbotvarkės, įgyvendinimą.

- Kritinės masės scenarijus: po įgyvendinimo nebūtų įmanomi kiti pokyčiai, o bendradarbiavimas būtų ribojamas vien tik SMK įgyvendinimo rėmimu. IT ir bendrų muitinių operacijų atžvilgiu tai iš esmės būtų regresija.
- „Tęstinumo +“ scenarijus: užtikrinamas muitų sąjungai būtinas minimumas – toliau rezultatyviai veikti – ir, priėmus SMK, žengiamas kitas logiškas žingsnis.
- Struktūrinio centralizavimo scenarijus: centralizavimu – ar pereinamojo laikotarpio, ar iš karto visiškai struktūriniu – galėtų būti sustiprintas ES muitinių darbas ir įgyvendinti programos tikslai. Tačiau tai reikštų, kad reikia keisti veiklos modelį, o jį reikia parengti, todėl iki kitos DFP tai iš esmės neįgyvendinama.

Atlikus analizę politiniu lygmeniu, pasirinktas „tęstinumo +“ scenarijus. Dabartiniai bendradarbiavimo mechanizmai ir priemonės turi būti toliau optimizuoti, jei norima pasiekti didžiausios muitų sąjungos ir vidaus rinkos teikiamos naudos: laikydamosi Pasaulio prekybos organizacijoje ES priimtų tarptautinių įsipareigojimų, valstybių narių muitinės turėtų dirbti ir veikti taip, lyg būtų vienas subjektas. Tai derėtų su politinėmis neseniai paskelbto Komisijos komunikato dėl ES muitų sąjungos ir jos valdymo tobulinimo idėjomis. Todėl politiškai ir ekonomiškai labai svarbu pasiekti visus šiuos tikslus dabar, kai lūkesčiai, kad Sąjunga įgyvendins pagrindinius uždavinius, be kita ko, keliamus ir muitų sąjungai, yra ypač dideli. Šis sprendimas taip pat atsispindi pasiūlymų dėl DFP laikotarpio po 2020 m. rinkinyje, kurį Komisija pateikė 2018 m. gegužės 2 d.¹⁴

Atsižvelgiant į Reglamentavimo patikros valdybos pateiktą techninę pastabą, buvo įtrauktas papildomas rodiklis, susijęs su SMK užbaigimo rodikliu, kuris taip pat suteikia galimybę suprasti, kaip plėtojamos programa remiamos SMK elektroninės sistemos, kurioms skiriama didelė biudžeto dalis.

• **Supaprastinimas**

Šiuo metu vykdoma programa jau racionalizuota, daugiausia dėmesio skiriant produktams ir rezultatams. Ją vykdant įgyvendinami visi per ankstesnius vertinimus nustatyti supaprastinimai. Pagrindinis papildomas nustatytas supaprastinimas – platesnis vienkartinių išmokų ir (arba) vieneto įkainių naudojimas ir galimybė priimti daugiametės darbo programas, kad būtų išvengta metinės komiteto procedūros administracinės naštos.

• **Pagrindinės teisės**

Pasiūlymas neturi jokio poveikio pagrindinėms teisėms.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

ES finansavimo programų peržiūros laikas susietas su 2018 m. gegužės 2 d. pateiktu naujos daugiametės finansinės programos pasiūlymu¹⁵. Pagal šį pasiūlymą šiame reglamente programai „Muitinė“ nustatyta 950 mln. EUR (dabartinėmis kainomis) 2021–2027 m. laikotarpio biudžeto sistema.

Programa „Muitinė“ bus įgyvendinama laikantis tiesioginio valdymo principo ir nustatytų prioritetų. Kartu su suinteresuotosiomis šalimis parengtos darbo programos, kuriose numatyti konkretaus laikotarpio prioritetai.

¹⁴ COM(2018) 321 *final*

¹⁵ COM(2018) 322 *final*

Programa „Muitinė“ darys poveikį Sąjungos ir valstybių narių pajamoms. Nors kiekybiškai neįmanoma įvertinti, tai palengvins ir supaprastins muitinės atliekamą darbą renkant muitus, taip pat importui taikomas PVM ir akcizus. Bendradarbiaudamos ir taip pagerindamos darbo kokybę, padidindamos IT pajėgumus bei žmogiškųjų išteklių gebėjimus, muitinės veiksmingiau apsaugos Sąjungos ir valstybių narių finansinius interesus.

5. KITI ELEMENTAI

• Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka

Siūlomos programos „Muitinė“ poveikis bus vertinamas atliekant tarpinius ir galutinius vertinimus, taip pat nuolat stebint aukšto lygio pagrindinių veiklos rezultatų rodiklius. Šie vertinimai bus atliekami pagal 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstitucinio susitarimo¹⁶ 22 ir 23 punktus, kuriuose visos trys institucijos patvirtino, kad esamų teisės aktų ir politikos vertinimai turėtų būti pagrindas, kuriuo remiantis būtų galima vertinti tolesnių veiksmų galimybes. Vertinimuose bus vertinamas priemonės poveikis vietoje remiantis rodikliais ir siektinomis reikšmėmis bei išsamia priemonės analize, ar priemonę galima laikyti aktualia, efektyvia ir veiksminga, ar ja sukuriama pakankama ES pridėtinė vertė ir ar ji yra suderinama su kitomis ES politikos sritimis. Jie apims įgytą patirtį, siekiant nustatyti bet kokią trūkumą ar problemas arba bet kokią potencialą toliau tobulinti veiksmus ar jų rezultatus ir padėti kuo labiau didinti jų poveikį. Jie taip pat apims reguliavimo išlaidų, naudos ir sutaupytų lėšų nustatymą ir kiekybinį vertinimą.

Vertinimo ataskaitų teikimo sistema užtikrina, kad programos vertinimo duomenys būtų renkami veiksmingai, efektyviai, laiku ir būtų pakankamai išsamūs; tokie duomenys ir informacija perduodami Komisijai taip, kad atitiktų kitas teisinės nuostatas, pavyzdžiui, prireikus asmens duomenys turi būti anoniminiai. Todėl Sąjungos lėšų gavėjams nustatomi proporcingi ataskaitų teikimo reikalavimai.

Programos rezultatai ir produktai bus reguliariai vertinami taikant išsamią stebėsenos sistemą, pagrįstą nustatytais rodikliais, kad būtų nustatyta atskaitomybė už tai, kad būtų gauta ekonominė nauda.

Rezultatai bus renkami naudojant įvairias elektronikos sistemas ir duomenų rinkimo priemones. Pagrindinės šiuo metu numatomos priemonės – veiksmų pažangos stebėjimo formas tolesnių veiksmų, renginių vertinimo formos ir reguliarios muitinės pareigūnų apklausos.

Kadangi programa atlieka pagalbinį vaidmenį, padėdama dalyvaujančių šalių administracijoms dalytis informacija ir stiprinti jų gebėjimus, stebėsenos sistemoje daugiausia dėmesio skiriama programos veiklos pažangos vertinimui pagal rodiklius, susijusius su produktų lygiu. Kai įmanoma, remiamasi su programos aukšto lygio tikslais susijusių sričių rodikliais.

Komisija kasmet skelbs programos pažangos ataskaitą, kurioje bus pateikta veiklos rezultatų, pasiektų įgyvendinant programos tikslus, santrauka ir susiję produktų ir rezultatų rodikliai.

¹⁶ 2016 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl geresnės teisėkūros; OL L 123, 2016 5 12, p. 1–14.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

I skyrius „Bendrosios nuostatos“

Pagal siūlomą programą bus teikiama parama muitų sąjungai ir muitinėms, siekiant apsaugoti Sąjungos ir jos valstybių narių finansinius ir ekonominius interesus, apsaugoti Sąjungą nuo nesąžiningos ir neteisėtos prekybos, kartu remiant teisėtą verslo veiklą, užtikrinti Sąjungos ir jos gyventojų saugumą bei saugą ir išlaikyti tinkamą pusiausvyrą tarp muitinio tikrinimo ir teisėtos prekybos sąlygų gerinimo. Šis tikslas buvo pakoreguotas, kad būtų galima visapusiškiau remti visų Sąjungos muitinės kodekse nustatytų muitų sąjungos ir muitinių užduočių vykdymą atsižvelgiant į naujus poreikius, išsamiau paaiškintus poveikio vertinime.

Kaip ir dabar vykdomoje programoje „Muitinė 2020“, naujojoje programoje galės dalyvauti valstybės narės, stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir potencialios kandidatės. Atsižvelgiant į bendrą Sąjungos politiką, galimybę dalyvauti programoje tam tikromis sąlygomis taip pat turės Europos kaimynystės politikos šalys ir trečiosios valstybės, laikydamosi konkrečių susitarimų su Sąjunga sąlygų.

Kaip ir anksčiau, pagal Programą finansavimas bus teikiamas bet kuria iš Finansiniame reglamente nustatytų formų, visų pirma – dotacijų, viešųjų pirkimų ir išlaidų kompensavimo. Jei manoma, kad tai reikalinga, gali būti svarstomi su konkrečiais veiksmais susiję apdovanojimai – tokiu atveju įgyvendinimo kriterijai ir sąlygos būtų išsamiai aprašyti darbo programose.

II skyrius „Tinkamumas“

Veiksmų, kurie laikomi tinkamais finansuoti pagal programą, rūšys iš esmės yra panašios į veiksmų, vykdomų pagal dabartinę programą, rūšis. Tačiau siekiant užtikrinti didesnę lankstumą jų tipologija supaprastinta ir sumažinta. I priede pateiktame orientaciniame sąrašė pateikiama konkrečių veiksmų, kurie galėtų būti finansuojami pagal Programą, apžvalga.

Remiantis patirtimi, įgyta pagal dabartinę programą „Muitinė 2020“ taikant ekspertų grupių priemonę, pasiūlyme ypatingas dėmesys skiriamas projektais pagrįstam struktūriniam bendradarbiavimui, kurio tikslas – stiprinti operatyvinį bendradarbiavimą, kad būtų sudarytos sąlygos visapusiškam ir integruotam dalyvaujančių šalių bendradarbiavimui, taigi, ir tolesnei muitų sąjungos raidai.

Palyginti su dabartine programa „Muitinė 2020“, Programos naujovė – į Programą įtraukiami veiksmai, kuriais papildomi ir remiami įsteigtos naujos Muitinio tikrinimo įrangos priemonės (priklausančios Integruoto sienų valdymo fondui) tikslų įgyvendinimo veiksmai. Visų pirma Muitinio tikrinimo įrangos priemone bus remiamas tik tinkamos finansuoti įrangos pirkimas, techninė priežiūra ir modernizavimas, o visi kiti susiję veiksmai, pavyzdžiui, bendradarbiavimo veiksmai siekiant įvertinti įrangos poreikį arba prireikus su įrangos įsigijimu susiję mokymai, bus remiami programos „Muitinė“ lėšomis.

Atsižvelgiant į globalizacijos svarbą, Programoje ir toliau bus numatyta galimybė kaip išorės ekspertus įtraukti vyriausybinių institucijų, įskaitant trečiųjų valstybių institucijas, atstovus, taip pat tarptautinių organizacijų, ekonominės veiklos vykdytojų ar pilietinės visuomenės organizacijų atstovus, kai tai naudinga Programos tikslams įgyvendinti skirtiems veiksams.

III skyrius „Dotacijos“

Programa bus įgyvendinama naudojant dažniausiai taikomus Sąjungos biudžeto išlaidų mechanizmus, t. y. viešuosius pirkimus ir dotacijas. Kalbant apie dotacijas, pasiūlyme nustatyta, kad reikalavimas teikti paraiškas nebus taikomas, jei reikalavimus atitinkantys subjektai yra muitinės.

Kaip ir anksčiau, programos lėšomis turėtų būti finansuojama iki 100 % veiksmų išlaidų, atsižvelgiant į didelę jų pridėtinę vertę ES. Tais atvejais, kai reikia skirti dotacijas, darbo programose bus nustatyta taikytina bendro finansavimo norma.

IV skyrius „Specialios IT pajėgumų didinimo nuostatos“

Šio skyriaus nuostatomis siekiama pagerinti IT pajėgumų didinimo veiksmų, vykdomų pagal Programą, struktūrą ir valdymą. Remiantis patirtimi, įgyta įgyvendinant ankstesnes muitinės programas, ir atsižvelgiant į didėjančią Europos elektroninių sistemų skaičių, siūlomos kelios naujovės. Įtraukta patobulinta Europos elektroninių sistemų bendrų komponentų ir nacionalinių komponentų apibrėžtis, kuri geriau atspindi, kokios iš tiesų yra elektroninės sistemos ir jų savybės. Į sąrašą įtrauktos ir Komisijos, ir valstybių narių užduotys. Galiausiai pagal Muitinės daugiametį strateginį planą (DSP–M), kurį turi parengti Komisija kartu su valstybėmis narėmis, bus galima geriau planuoti tiek šalies, tiek ES biudžetą ir žmogiškuosius išteklius. Siekiant sudaryti sąlygas geriau stebėti IT pajėgumų didinimo veiksmus, nustatytos papildomos atskaitomybės pareigos.

V skyrius „Programavimas, stebėseną, vertinimas ir kontrolė“

Atsižvelgiant į tai, kad siekiami tikslai yra vidutinio arba ilgojo laikotarpio tikslai, ir remiantis ilgai sukauptą patirtimi, darbo programų trukmė turėtų apimti keletą metų. Tai naujovė, palyginti su dabartine programa „Muitinė 2020“, kurioje numatytos metinės darbo programos. Metinės programos pakeitus daugiametėmis programomis sumažės tiek Komisijai, tiek valstybėms narėms tenkanti administracinė našta.

Siekiant pagerinti programos ir jos veiklos rezultatų stebėjimą nuo pat pradžių, 2 priede pateiktas pagrindinių rodiklių sąrašas. Komisijai bus suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais plėtojamos nuostatos dėl stebėsenos ir vertinimo sistemos, be kita ko, darant 2 priedo pakeitimus siekiant peržiūrėti ir (arba) papildyti rodiklių sąrašą.

Tarpiniai ir galutiniai vertinimai bus atliekami laiku, kad jų rezultatus būtų galima panaudoti priimančiam sprendimui.

VI skyrius „Įgaliojimų delegavimas ir komiteto procedūra“

Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius įgaliojimus, susijusius su veiklos rezultatų stebėsenos sistemos ir susijusių rodiklių peržiūra.

Komisijai padės programos „Muitinė“ komitetas (nagrinėjimo procedūra).

VII skyrius „Pereinamojo laikotarpio ir baigiamosios nuostatos“

Bus užtikrinta nuoseklios, veiksmingos ir proporcingos tikslinės informacijos teikimas įvairiai auditorijai, įskaitant žiniasklaidą ir visuomenę.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS**dėl bendradarbiavimo muitinių klausimais programos „Muitinė“**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 33, 114 ir 207 straipsnius,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

- (1) Reglamentu (ES) Nr. 1294/2013² nustatyta programa „Muitinė 2020“ ir ankstesnės programos itin padėjo sudaryti palankesnes sąlygas muitinių bendradarbiavimui ir jį sustiprinti. Didelė muitų srities veiklos dalis yra tarpvalstybinio pobūdžio ir apima bei veikia visas valstybes nares, todėl vienos valstybės narės negali jų įgyvendinti veiksmingai ir efektyviai. Komisijos įgyvendinama Sąjungos lygmens muitinės programa valstybėms narėms suteikiama minėtos bendradarbiavimo veiklos plėtojimo sistema – išlaidų atžvilgiu tai veiksmingiau, nei kiekvienai valstybei narei dvišaliu ar daugiašaliu pagrindu kurti savo atskirą bendradarbiavimo sistemą. Todėl tikslinga užtikrinti Sąjungos finansavimo, teikiamo bendradarbiavimui muitinės klausimais, tęstinumą sukuriant naują tos pačios srities programą „Muitinė“;
- (2) per pastaruosius penkiasdešimt metų muitų sąjunga labai pasikeitė – dabar muitinės sėkmingai atlieka daugybę užduočių pasienyje. Dirbdamos kartu, jos gerina prekybos sąlygas, mažina biurokratizmą, renka nacionalinių biudžetų ir Sąjungos biudžeto pajamas ir saugo visuomenę nuo terorizmo, grėsmės sveikatai ir aplinkai ir nuo kitų pavojų. Visų pirma, visoje ES pradėjus taikyti bendrą rizikos valdymo schemą³ ir atliekant muitinį didelių grynųjų pinigų sumų perkėlimo tikrinimą siekiant kovoti su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu, muitinė užėmė priešakinę kovos su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu liniją. Turėdama plačius įgaliojimus, dabar muitinė yra svarbiausia institucija, kontroliuojanti per Sąjungos išorės sienas vežamas prekes. Šiomis aplinkybėmis programa „Muitinė“ ne tik turėtų apimti muitinių bendradarbiavimą, bet ir remti bendrą muitinių misiją, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 952/2013 3 straipsnyje, t. y. remti Sąjungos tarptautinės prekybos priežiūrą, vidaus rinkos išorės aspektų, bendrosios prekybos politikos ir kitų su prekyba susijusių

¹ OL C , , p. .

² 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1294/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. Europos Sąjungos muitinių veiksmų programa („Muitinė 2020“) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 624/2007/EB (OL L 347, 2013 12 20, p. 209).

³ https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/customs-risk-management/measure-customs-risk-management-framework-crmf_en.

bendrųjų Sąjungos politikos sričių priemonių įgyvendinimą, taip pat užtikrinti visos tiekimo grandinės saugumą. Taigi teisinį pagrindą sudarys muitinių bendradarbiavimas (SESV 33 straipsnis), vidaus rinka (SESV 114 straipsnis) ir prekybos politika (SESV 207 straipsnis);

- (3) pagal Programą bus kuriama veiksmų sistema, kuria bus siekiama remti muitų sąjungą ir muitines ir kuri turėtų padėti saugoti Sąjungos ir valstybių narių finansinius ir ekonominius interesus; saugoti Sąjungą nuo nesąžiningos ir neteisėtos prekybos, kartu remiant teisėtą verslo veiklą; užtikrinti Sąjungos ir jos gyventojų saugumą ir saugą; sudaryti geresnes teisėtos prekybos sąlygas, kad visas vidaus rinkos ir pasaulio prekybos potencialas būtų naudingas įmonėms ir piliečiams;
- (4) šiame reglamente nustatomas Programos finansinis paketas, kuris Europos Parlamentui ir Tarybai yra svarbiausias orientacinis dydis metinės biudžeto sudarymo procedūros metu, kaip nurodyta 2013 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo⁴ 17 punkte;
- (5) siekiant remti trečiųjų valstybių stojimo ir asociacijos procesą, Programoje, įvykdžius tam tikras sąlygas, turėtų būti leidžiama dalyvauti stojančiosioms šalims ir šalims kandidatėms, taip pat potencialioms kandidatėms ir Europos kaimynystės politikos šalims partnerėms. Programoje gali dalyvauti ir kitos trečiosios valstybės konkrečiuose Sąjungos ir tų trečiųjų valstybių susitarimuose, kurie apima jų dalyvavimą bet kurioje Sąjungos programoje, nustatytais sąlygomis;
- (6) šiai Programai taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/XXX⁵ (toliau – Finansinis reglamentas). Jame nustatytos Sąjungos biudžeto vykdymo taisyklės, tarp jų – taisyklės, susijusios su dotacijomis, apdovanojimais, viešaisiais pirkimais ir kompensacijomis išorės ekspertams;
- (7) vykdyti programos „Muitinė 2020“ veiksmai buvo tinkami, todėl jie turėtų būti išlaikyti. Kad Programa būtų vykdoma paprasčiau ir lanksčiau, o jos tikslai įgyvendinti geriau, veiksmai turėtų būti apibūdinti tik pagal bendras kategorijas pateikiant konkrečią veiklą iliustruojančių pavyzdžių sąrašą. Be to, bendradarbiaujant ir stiprinant gebėjimus pagal programą „Muitinė“ turėtų būti skatinamas ir remiamas inovacijų diegimas ir didinamas jų poveikis siekiant pagerinti galimybes įgyvendinti pagrindinius muitų srities prioritetus;
- (8) Reglamentu 2018/XXX sukuriamą Muitinio tikrinimo įrangos priemonė⁶ (toliau – MTĮ priemonė), įtraukta į Integruoto sienų valdymo fondą. Siekiant išlaikyti visų bendradarbiavimo veiksmų, susijusių su muitinėmis ir muitinio tikrinimo įranga, suderinamumą ir horizontalų koordinavimą, tikslinga visus juos vykdyti pagal vieną teisės aktą ir taisyklių rinkinį – šį reglamentą. Todėl MTĮ priemone turėtų būti remiamas tik tinkamos finansuoti įrangos pirkimas, techninė priežiūra ir modernizavimas, o visi kiti susiję veiksmai, pavyzdžiui, bendradarbiavimo veiksmai siekiant įvertinti įrangos poreikį arba prireikus su įrangos įsigijimu susiję mokymai, turėtų būti remiami šios Programos lėšomis;

⁴ OL C 373, 2013 12 20, p. 1.

⁵ COM(2016) 605 *final*

⁶ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl muitinio tikrinimo įrangos finansinės paramos priemonės, įtrauktos į Integruoto sienų valdymo fondą

- (9) muitinių ir susijusios informacijos mainai yra itin svarbūs siekiant, kad muitinė veiktų tinkamai; tokios informacijos mainai apima ne tik muitų sąjungą. Sąjunga ir valstybės narės iš tiesų galėtų būti suinteresuotos Europos elektroninių sistemų pritaikymu ar išplėtimu į trečiąsias valstybes, kurios nėra Programos asocijuotosios valstybės, ir tarptautines organizacijas. Todėl, tinkamai pagrindus šiuo interesu, Europos elektroninių sistemų pritaikymo ir išplėtimo į su Programa nesusijusias trečiąsias valstybes ir tarptautines organizacijas išlaidos turėtų būti laikomos tinkamomis finansuoti iš Programos lėšų išlaidomis;
- (10) atsižvelgiant į globalizacijos svarbą Programoje toliau turėtų būti numatyta galimybė naudotis išorės ekspertų paslaugomis pagal Finansinio reglamento 238 straipsnį. Didžiąją dalį tokių išorės ekspertų turėtų sudaryti vyriausybinių institucijų, įskaitant trečiųjų valstybių, kurios nėra asocijuotosios valstybės, institucijas, atstovai ir tarptautinių organizacijų, ekonominės veiklos vykdytojų ir pilietinės visuomenės organizacijų atstovai;
- (11) atsižvelgiant į 2010 m. spalio 19 d. komunikatą „ES biudžeto peržiūra“⁷ Komisijos priimtą įsipareigojimą užtikrinti finansavimo programų suderinamumą ir supaprastinimą, reikėtų dalytis ištekliais su kitomis Sąjungos finansavimo priemonėmis, jei numatytais veiksmais pagal Programą siekiama įvairioms finansavimo priemonėms bendrų tikslų, bet atmetama dvigubo finansavimo galimybė. Siekiant remti muitų sąjungą ir muitinę, veiksmais pagal Programą reikėtų užtikrinti darnų Sąjungos išteklių naudojimą;
- (12) informacinių technologijų (IT) pajėgumų didinimo veiksmai turėtų pritraukti didžiausią Programos biudžeto dalį. Konkrečiomis nuostatomis turėtų būti apibūdinti atitinkami bendri ir nacionaliniai Europos elektroninių sistemų komponentai. Be to, turėtų būti aiškiai apibrėžta veiksmų apimtis bei Komisijos ir valstybių narių atsakomybė.
- (13) Europos Parlamento ir Tarybos sprendime Nr. 70/2008/EB⁸ reikalaujama, kad Komisija parengtų Muitinės daugiamečių strateginį planą, kaip sukurti suderintą ir sąveikią Sąjungos muitinių elektroninę aplinką. Į daugiamečių strateginį planą įtrauktas elektroninių sistemų plėtojimas ir veikimas iš esmės finansuojamas Programos lėšomis. Siekiant užtikrinti Programos ir daugiamečio strateginio plano suderinamumą ir koordinavimą į šį reglamentą turėtų būti įtrauktos atitinkamos sprendimo nuostatos. Kadangi visos atitinkamos Sprendimo Nr. 70/2008/EB nuostatos dabar yra įtrauktos arba į Reglamentą (ES) Nr. 952/2013, arba į šį reglamentą, Sprendimas Nr. 70/2008/EB turėtų būti panaikintas;
- (14) šis reglamentas turėtų būti įgyvendinamas vykdant darbo programas. Atsižvelgiant į tai, kad siekiami tikslai yra vidutinio arba ilgojo laikotarpio tikslai, ir remiantis ilgai sukauptu patirtimi, darbo programų trukmė turėtų apimti keletą metų. Metinės darbo programas pakeitus daugiamečiais darbo programomis sumažės tiek Komisijai, tiek valstybėms narėms tenkanti administracinė našta;

⁷

COM(2010) 700 *final*

⁸

2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 70/2008/EB dėl nepopierinės muitinės ir verslo aplinkos (OL L 23, 2008 1 26, p. 21).

- (15) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Šiais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 182/2011⁹;
- (16) Remiantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros¹⁰ 22 ir 23 punktais, šią programą reikia vertinti remiantis informacija, surinkta taikant konkrečius stebėsenos reikalavimus, kartu vengiant pernelyg didelio reguliavimo ir administracinės naštos, tenkančios visų pirma valstybėms narėms. Prireikus į šiuos reikalavimus gali būti įtraukti išmatuojami rodikliai, kuriais remiantis vertinamas priemonės poveikis vietoje;
- (17) siekiant tinkamai reaguoti į politikos prioritetų pokyčius, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais iš dalies keičiamas rodiklių, pagal kuriuos nustatoma, ar pasiekti konkretūs Programos tikslai, sąrašas. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (18) pagal Finansinį reglamentą, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013¹¹, Tarybos reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2988/95¹², Tarybos reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2185/96¹³ ir Tarybos reglamentą (ES) 2017/1939¹⁴ Sąjungos finansiniai interesai turi būti saugomi proporcingomis priemonėmis, įskaitant pažeidimų ir sukčiavimo prevenciją, nustatymą, ištaisymą ir tyrimą, prarastų, nepagrįstai išmokėtų ar neteisėtai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir, jei reikia, administracinių sankcijų skyrimą. Visų pirma pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ir Reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) gali atlikti administracinius tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdama nustatyti, ar nebuvo sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos, kenkiančios Sąjungos finansiniams interesams, atvejų. Pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 Europos prokuratūra gali tirti Sąjungos finansiniams interesams kenkiančius sukčiavimo atvejus ir kitas nusikalstamas veikas,

⁹ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

¹⁰ 2016 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl geresnės teisėkūros; OL L 123, 2016 5 12, p. 1–14.

¹¹ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

¹² 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1).

¹³ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

¹⁴ 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje (OL L 283, 2017 10 31, p. 1).

nustatytas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371¹⁵, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą. Pagal Finansinį reglamentą bet kuris asmuo arba subjektas, gaunantis Sąjungos lėšas, turi visapusiškai bendradarbiaudamas siekti apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, suteikti būtinas teises ir prieigą Komisijai, OLAF, Europos prokuratūrai ir Europos Audito Rūmams ir užtikrinti, kad visos Sąjungos lėšų naudojimo procese dalyvaujančios trečiosios šalys suteiktų lygiavertes teises;

- (19) šiam reglamentui taikomos horizontalios finansinės taisyklės, kurias Europos Parlamentas ir Taryba priėmė pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 322 straipsnį. Šiomis Finansiniame reglamente nustatytomis taisyklėmis visų pirma reglamentuojama biudžeto sudarymo ir vykdymo dotacijomis, viešaisiais pirkimais, apdovanojimais ir netiesioginiu vykdymu procedūra ir numatoma finansų pareigūnų atsakomybės kontrolė. Remiantis SESV 322 straipsniu priimtos taisyklės taip pat yra susijusios su Sąjungos biudžeto apsauga esant visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų, nes teisinė valstybė – esminė išankstinė patikimo finansų valdymo ir efektyvaus ES finansavimo sąlyga;
- (20) finansavimo rūšys ir įgyvendinimo metodai pagal šį reglamentą turėtų būti pasirenkami remiantis gebėjimu pasiekti konkrečius veiksmų tikslus ir rezultatus, visų pirma atsižvelgiant į kontrolės išlaidas, administracinę naštą ir numatomą reikalavimų nesilaikymo riziką. Todėl turėtų būti apsvaistyta galimybė naudoti vienkartinės išmokas, fiksuotąsias normas ir vieneto įkainius ir į su išlaidomis nesusijusį finansavimą, kaip nustatyta Finansinio reglamento 125 straipsnio 1 dalyje;
- (21) kadangi šio reglamento tikslo valstybės narės atskirai negali deramai pasiekti, o dėl jo masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali priimti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (22) šiuo reglamentu pakeičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1294/2013, todėl tas reglamentas turėtų būti panaikintas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

1. Šiuo reglamentu sukuriamas bendradarbiavimo muitinių klausimais programa „Muitinė“ (toliau – Programa).
2. Jame nustatomi Programos tikslai, 2021–2027 m. biudžetas, Sąjungos finansavimo formos ir tokio finansavimo teikimo taisyklės.

¹⁵ 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 198, 2017 7 28, p. 29).

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- (1) muitinė – institucija, apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 952/2013 5 straipsnio 1 punkte;
- (2) Europos elektroninės sistemos – muitų sąjungai veikti ir muitinių misijai vykdyti reikalingos elektroninės sistemos;
- (3) trečioji valstybė – valstybė, kuri nėra Sąjungos narė.

3 straipsnis

Programos tikslai

1. Bendras programos tikslas – remti muitų sąjungą ir muitines, kad būtų saugomi Sąjungos ir valstybių narių finansiniai ir ekonominiai interesai, visoje Sąjungoje užtikrintas saugumas ir sauga, Sąjunga būtų apsaugota nuo nesąžiningos ir neteisėtos prekybos sudarant geresnes teisėto verslo sąlygas.
2. Konkretus Programos tikslas – remti muitų srities teisės aktų ir politikos rengimą ir vienodą įgyvendinimą, muitinių bendradarbiavimą ir administracinių gebėjimų, be kita ko, žmogiškųjų išteklių kompetencijos, stiprinimą ir Europos elektroninių sistemų plėtojimą ir veikimą.

4 straipsnis

Biudžetas

1. Programos įgyvendinimo 2021–2027 m. finansinis paketas – 950 000 000 EUR dabartinėmis kainomis.
2. Iš 1 dalyje nurodytos sumos taip pat gali būti finansuojamos pasirengimo, stebėsenos, kontrolės, audito, vertinimo ir kitos su Programos valdymu ir pasiektų Programos tikslų vertinimu susijusios veiklos išlaidos. Be to, iš jos gali būti finansuojamos išlaidos, susijusios su tyrimais, ekspertų posėdžiais, informavimo ir komunikacijos veiksmais, jei jos susijusios su Programos tikslais, taip pat išlaidos, susijusios su informacinių technologijų tinklais, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama informacijos tvarkymui ir mainams, įskaitant institucines informacinių technologijų priemones ir kitą techninę ir administracinę paramą, kurios reikia Programai valdyti.

5 straipsnis

Programos asocijuotosios trečiosios valstybės

Programoje gali dalyvauti šios trečiosios valstybės:

- (a) stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir potencialios kandidatės pagal tų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendruosius principus ir sąlygas, nustatytus atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose ir Asociacijos tarybos sprendimuose arba

panašiuose susitarimuose, ir Sąjungos ir tų šalių susitarimuose nustatytomis konkrečiomis sąlygomis;

- (b) šalys, kurioms taikoma Europos kaimynystės politika, pagal tų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendruosius principus ir sąlygas, nustatytus atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose ir Asociacijos tarybos sprendimuose arba panašiuose susitarimuose, ir Sąjungos ir tų šalių susitarimuose nustatytomis konkrečiomis sąlygomis, jei tos šalys yra pakankamai suderinusios atitinkamus savo teisės aktus ir administracinius metodus su Sąjungos teisės aktais ir metodais;
- (c) kitos trečiosios valstybės konkrečiuose susitarimuose dėl tos trečiosios valstybės dalyvavimo bet kurioje Sąjungos programoje nustatytomis sąlygomis, jei susitarimu:
- užtikrinta teisinga Sąjungos programose dalyvaujančios trečiosios valstybės įnašų ir naudos pusiausvyra;
 - nustatytos dalyvavimo programose sąlygos, be kita ko, apskaičiuojami finansiniai įnašai atskiroms programoms ir jų administracinės išlaidos. Pagal [Reglamento 2018/XXX \[naujojo Finansinio reglamento\] \[21 straipsnio 5 dalį\]](#) šie įnašai sudaro asignuotąsias pajamas;
 - trečiajai valstybei nesuteikiama galių priimti sprendimus dėl programos;
 - garantuojamos Sąjungos teisės užtikrinti patikimą finansų valdymą ir apsaugoti savo finansinius interesus.

6 straipsnis

ES finansavimas ir jo formos

1. Programa įgyvendinama taikant tiesioginio valdymo principą, laikantis Finansinio reglamento.
2. Pagal Programą gali būti teikiamas bet kurios Finansiniame reglamente nustatytos formos finansavimas, visų pirma dotacijos, apdovanojimai, viešieji pirkimai ir išorės ekspertų kelionės ir pragyvenimo išlaidų kompensacijos.

II SKYRIUS

TINKAMUMAS

7 straipsnis

Tinkami veiksmai

1. Tinkami finansuoti yra tik tie veiksmai, kuriais siekiama 3 straipsnyje nurodytų tikslų.
2. Pagal šią Programą tinkami finansuoti yra ir veiksmai, kuriais papildomi arba remiami veiksmai, skirti Reglamento (ES) [\[2018/XXX\] \[MT\] priemonė](#) 3 straipsnyje nurodytiems tikslams įgyvendinti.
3. 1 ir 2 dalyse nurodyti veiksmai apima:
 - (a) posėdžius ir panašius *ad hoc* renginius;

- (b) projektais pagrįstą struktūrišką bendradarbiavimą;
- (c) IT pajėgumų didinimo veiksmus, visų pirma Europos elektroninių sistemų plėtojimą ir veikimą;
- (d) žmogiškųjų išteklių kompetencijos ir gebėjimų stiprinimo veiksmus;
- (e) rėmimo ir kitus veiksmus, įskaitant:
 - (1) tyrimus;
 - (2) inovacinę veiklą, visų pirma koncepcijų įrodymo, bandomųjų projektų ir prototipų kūrimo iniciatyvas;
 - (3) bendrai plėtojamus komunikacijos veiksmus;
 - (4) visus kitus veiksmus, nustatytus 13 straipsnyje nurodytose darbo programose, kurių reikia siekiant 3 straipsnyje nurodytų tikslų arba juos remiant.

Galimos a, b ir d punktuose nurodytų veiksmų formos pateikiamos 1 priedo nebaigtiniame sąraše.

4. Veiksmai, apimantys Europos elektroninių sistemų, skirtų bendradarbiauti su trečiosiomis valstybėmis, kurios nėra Programos asocijuotosios valstybės, arba su tarptautinėmis organizacijomis, bendrų komponentų pritaikymo arba išplėtimo plėtojimą ir veikimą, yra tinkami finansuoti, jeigu jie atitinka Sąjungos interesus. Komisija nustato būtiną administracinę tvarką, pagal kurią nustatomas atitinkamų trečiųjų šalių finansinis įnašas į tokius veiksmus.
5. Jeigu 3 dalies c punkte nurodytas IT pajėgumų didinimo veiksmas yra susijęs su Europos elektroninės sistemos plėtojimu ir veikimu, tinkamos finansuoti pagal Programą yra tik išlaidos, susijusios su Komisijai pagal 11 straipsnio 2 dalį patikėta atsakomybe. Išlaidas, susijusias su valstybėms narėms pagal 11 straipsnio 3 dalį patikėta atsakomybe, apmoka valstybės narės.

8 straipsnis

Išorės ekspertai

1. Jeigu naudinga vykdant veiksmus, skirtus 3 straipsnyje nurodytiems tikslams įgyvendinti, vyriausybinių institucijų atstovai, įskaitant pagal 5 straipsnį trečiųjų valstybių, kurios nėra Programos asocijuotosios valstybės, institucijų atstovus, tarptautinių ir kitų susijusių organizacijų atstovai, ekonominės veiklos vykdytojų ir organizacijų, atstovaujančių ekonominės veiklos vykdytojams, atstovai ir pilietinės visuomenės organizacijų atstovai gali dalyvauti pagal Programą organizuojamuose veiksmuose kaip išorės ekspertai.
2. 1 dalyje nurodytų išorės ekspertų išlaidos gali būti kompensuojamos pagal Programą, remiantis Finansinio reglamento 238 straipsniu.
3. Išorės ekspertus atrinka Komisija, atsižvelgdama į jų gebėjimus, patirtį ir žinias, kurių reikia konkrečiam veiksmui, vengdama galimo interesų konflikto.

III SKYRIUS

DOTACIJOS

9 straipsnis

Dotacijų skyrimas, papildomumas ir jungtinis finansavimas

1. Programos dotacijos skiriamos ir valdomos pagal Finansinio reglamento VIII antraštinę dalį.
2. Veiksmui, kuriam skirtas Programos įnašas, taip pat gali būti skirtas kitos Sąjungos programos įnašas, jei tuo įnašu nekompensuojamos tos pačios išlaidos. Kiekvienos Sąjungos programos, iš kurios lėšų skiriamas įnašas, taisyklės taikomos atitinkamam jos įnašui į veiksmą. Sudėtinio finansavimo suma neviršija bendros tinkamų finansuoti veiksmo išlaidų sumos, o iš skirtingų Sąjungos programų skiriamos paramos sumos gali būti apskaičiuojamos proporcingai pagal dokumentus, kuriuose nustatytos paramos sąlygos.
3. Remiantis Finansinio reglamento 198 straipsnio f punktu, dotacijos skiriamos neskelbiant kvietimo teikti pasiūlymus, jeigu reikalavimus atitinkantys subjektai yra valstybių narių arba šio reglamento 5 straipsnyje nurodytų su programa nesusijusių trečiųjų valstybių muitinės ir jeigu tenkinamos tame straipsnyje nustatytos sąlygos.

10 straipsnis

Bendro finansavimo norma

1. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 190 straipsnio pagal Programą gali būti finansuojama iki 100 % tinkamų finansuoti veiksmo išlaidų.
2. Taikytina bendro finansavimo norma, kai veiksmams būtina skirti dotacijas, nustatoma daugiamečio darbo programose, nurodytose 13 straipsnyje.

IV SKYRIUS

Konkrečios IT pajėgumų didinimo nuostatos

11 straipsnis

Atsakomybė

1. Komisija ir valstybės narės kartu užtikrina 12 straipsnyje nurodytame Muitinės daugiamečiame strateginiame plane išvardytų Europos elektroninių sistemų plėtojimą ir veikimą, įskaitant kūrimą, specifikavimą, atitikties testavimą, diegimą, priežiūrą, raidą, saugumą, kokybės užtikrinimą ir kokybės kontrolę.
2. Komisija visų pirma užtikrina:
 - (a) bendrų komponentų, nurodytų 12 straipsnyje nustatytame Muitinės daugiamečiame strateginiame plane, plėtojimą ir veikimą;

- (b) bendrą Europos elektroninių sistemų plėtojimo ir veikimo koordinavimą siekiant, kad jos būtų tinkamos naudoti, tarpusavyje sujungiamos, nuolat tobulinamos ir sinchroniškai diegiamos;
 - (c) Europos elektroninių sistemų koordinavimą Sąjungos lygmeniu siekiant, kad nacionaliniu lygmeniu būtų skatinama jas diegti ir jos būtų įdiegtos;
 - (d) Europos elektroninių sistemų plėtojimo ir veikimo koordinavimą, susijusį su sistemų sąveika su trečiosiomis šalimis, išskyrus veiksmus, skirtus nacionaliniams reikalavimams vykdyti;
 - (e) Europos elektroninių sistemų koordinavimą Sąjungos lygmeniu su kitais atitinkamais veiksmais, susijusiais su e. valdžia.
3. Valstybės narės visų pirma užtikrina:
- (a) nacionalinių komponentų, nurodytų 12 straipsnyje nustatytame Muitinės daugiamečiame strateginiame plane, plėtojimą ir veikimą;
 - (b) Europos elektroninių sistemų nacionalinių komponentų plėtojimo ir veikimo koordinavimą nacionaliniu lygmeniu;
 - (c) Europos elektroninių sistemų koordinavimą nacionaliniu lygmeniu su kitais atitinkamais veiksmais, susijusiais su e. valdžia;
 - (d) reguliarią informacijos apie priemones, kurių imtasi, kad atitinkamos institucijos ar ekonominės veiklos vykdytojai visapusiškai naudotųsi Europos elektroninėmis sistemomis, teikimą Komisijai;
 - (e) Europos elektroninių sistemų diegimą nacionaliniu lygmeniu.

12 straipsnis

Muitinės daugiamečio strateginis planas (DSP–M)

1. Komisija parengia ir nuolat atnauja Muitinės daugiamečio strateginį planą, kuriame išvardijamos visos užduotys, susijusios su Europos elektroninių sistemų plėtojimu ir veikimu, kiekvieną sistemą arba jos dalį priskirdama šioms kategorijoms:
 - (a) bendram komponentui – Sąjungos lygmeniu plėtojamam Europos elektroninių sistemų komponentui, kuriuo naudotis gali visos valstybės narės arba kurį dėl veiksmingumo, saugumo ir racionalizavimo Komisija nustatė kaip bendrą;
 - (b) nacionaliniam komponentui – nacionaliniu lygmeniu plėtojamam Europos elektroninių sistemų komponentui, kuriuo naudotis gali valstybės narė, kuri tą komponentą sukūrė arba dalyvavo tą komponentą kuriant bendrai;
 - (c) abiejų komponentų deriniui.
2. Į Muitinės daugiamečio strateginį planą taip pat įtraukiami inovaciniai ir bandomieji veiksmai ir pagalbinės metodikos ir priemonės, susijusios su Europos elektroninėmis sistemomis.
3. Valstybės narės praneša Komisijai apie kiekvieną užbaigtą užduotį, joms skirtą pagal 1 dalyje nurodytą Muitinės daugiamečio strateginį planą. Be to, jos reguliariai praneša Komisijai apie užduoties vykdymo pažangą.
4. Ne vėliau kaip kiekvienų metų kovo 31 d. valstybės narės pateikia Komisijai metines pažangos ataskaitas apie 1 dalyje nurodyto Muitinės daugiamečio strateginio plano

įgyvendinimą nuo prieš tai ėjusių metų sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. Šios metinės ataskaitos yra iš anksto nustatyto formato.

5. Ne vėliau kaip kiekvienų metų spalio 31 d. Komisija, remdamasi 4 dalyje nurodytomis metinėmis ataskaitomis, parengia konsoliduotą ataskaitą, kurioje įvertinama valstybių narių ir Komisijos padaryta pažanga įgyvendinant 1 dalyje nurodytą planą, ir šią ataskaitą paskelbia viešai.

V SKYRIUS

PROGRAMAVIMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KONTROLĖ

13 straipsnis

Darbo programa

1. Programa įgyvendinama vykdant Finansinio reglamento 108 straipsnyje nurodytas daugiametes darbo programas.
2. Komisija daugiametes darbo programas priima įgyvendinimo aktais. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 18 straipsnio 2 dalyje nurodytos procedūros.

14 straipsnis

Stebėsena ir ataskaitų teikimas

1. Rodikliai, kuriais grindžiama Programos įgyvendinimo pažangos, padarytos siekiant 3 straipsnyje nustatytų konkrečių tikslų, ataskaita, pateikti 2 priede.
2. Kad būtų užtikrintas efektyvus Programos pažangos siekiant tikslų įvertinimas, Komisijai pagal 17 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas 2 priedas, kad prireikus būtų peržiūrėti arba papildyti rodikliai ir šis reglamentas papildytas nuostatomis dėl stebėsenos ir vertinimo sistemos sukūrimo.
3. Atsiskaitymo už veiklą sistema užtikrinama, kad programos įgyvendinimo ir rezultatų stebėsenos duomenys būtų renkami veiksmingai, efektyviai ir laiku. Todėl Sąjungos lėšų gavėjams nustatomi proporcingi ataskaitų teikimo reikalavimai.

15 straipsnis

Vertinimas

1. Vertinimai atliekami laiku, kad jų rezultatus būtų galima panaudoti priimant sprendimus.
2. Tarpinis Programos vertinimas atliekamas, kai yra pakankamai informacijos apie Programos įgyvendinimą, bet praėjus ne daugiau kaip ketveriems metams nuo Programos įgyvendinimo pradžios.
3. Galutinį Programos vertinimą Komisija atlieka baigiant įgyvendinti Programą, bet praėjus ne daugiau kaip ketveriems metams po 1 straipsnyje nurodyto laikotarpio pabaigos.

4. Vertinimų išvadas ir savo pastabas Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui.

16 straipsnis

Auditoriai ir tyrimai

Jeigu trečioji valstybė dalyvauja Programoje remiantis sprendimu, priimtu pagal tarptautinį susitarimą, arba remiantis kita teisine priemone, trečioji valstybė suteikia visas būtinas teises ir reikalingą prieigą atsakingam leidimus suteikiančiam pareigūnui, Europos kovos su sukčiavimu tarnybai (OLAF) ir Europos Audito Rūmams, kad jie galėtų visapusiškai vykdyti atitinkamus įgaliojimus. OLAF suteikiamos teisės apima teisę atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, nustatytus Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų.

VI SKYRIUS

ĮGALIOJIMŲ DELEGAVIMAS IR KOMITETO PROCEDŪRA

17 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 14 straipsnio 2 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami iki 2028 m. gruodžio 31 d.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 14 straipsnio 2 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 14 straipsnio 2 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

18 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas, vadinamas programos „Muitinė“ komitetu. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

VII SKYRIUS

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19 straipsnis

Informavimas, komunikacija ir viešinimas

1. Sąjungos lėšų gavėjai nurodo Sąjungos lėšų kilmę ir užtikrina jų matomumą (visų pirma viešindami veiksmus ir jų rezultatus) teikdami nuoseklią, veiksmingą ir proporcingą tikslinę informaciją įvairiai auditorijai, įskaitant žiniasklaidą ir visuomenę.
2. Komisija vykdo su Programa ir jos veiksmais bei rezultatais susijusius informavimo ir komunikacijos veiksmus. Programai skirtais finansiniais ištekliais taip pat prisidedama prie institucinės komunikacijos apie Sąjungos politikos prioritetus, susijusius su 3 straipsnyje nurodytais tikslais.

20 straipsnis

Panaikinimas

1. Reglamentas (ES) Nr. 1294/2013/EB panaikinamas nuo 2021 m. sausio 1 d.
2. Sprendimas Nr. 70/2008/EB panaikinamas nuo 2021 m. sausio 1 d.

21 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šis reglamentas neturi poveikio susijusių veiksmų tęsimui ar keitimui iki jų užbaigimo pagal Reglamentą (ES) Nr. 1294/2013, kuris toliau taikomas tiems veiksmams tol, kol jie užbaigiami.
2. Programos finansinio paketo lėšomis taip pat gali būti finansuojamos techninės ir administracinės paramos išlaidos, būtinos užtikrinti perėjimui nuo priemonių, patvirtintų pagal ankstesnę programą, nustatytą Reglamentu (ES) Nr. 1294/2013, prie šios programos.
3. Prireikus asignavimai gali būti įtraukti į biudžetą po 2027 m. ir skirti 4 straipsnio 2 dalyje nurodytoms išlaidoms padengti, kad būtų galima valdyti iki 2027 m. gruodžio 31 d. nebaigtus vykdyti veiksmus.

22 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

- 1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas
- 1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys) (*programų grupė*)
- 1.3. Pasiūlymo (iniciatyvos) pobūdis
- 1.4. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas
- 1.5. Trukmė ir finansinis poveikis
- 1.6. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)

2. VALDymo PRIEMONĖS

- 2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės
- 2.2. Valdymo ir kontrolės sistema
- 2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

- 3.1. Atitinkama (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)
- 3.2. Numatomas poveikis išlaidoms
 - 3.2.1. *Numatomo poveikio išlaidoms santrauka*
 - 3.2.2. *Numatomas poveikis administracinio pobūdžio asignavimams*
 - 3.2.3. *Trečiųjų šalių įnašai*
- 3.3. Numatomas poveikis pajamoms

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl bendradarbiavimo muitinių klausimais programos „Muitinė“

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys) (*programų grupė*)

Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

☐ nauja priemonė

☐ nauja priemonė, kuri bus priimta įgyvendinus bandomąjį projektą ir (arba) atlikus parengiamuosius veiksmus¹

Xesamos priemonės galiojimo pratęsimu

☐ vienos ar daugiau priemonių sujungimu arba nukreipimu į kitą / naują priemonę

1.4. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.4.1. *Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį*

Programa bus įgyvendinama įgyvendinimo aktu, kuriuo patvirtinama daugiametė darbo programa. Dokumentą planuojama priimti 2021 m. I-ajame ketvirtyje po konsultacijų su programos „Muitinė“ komitetu. Daugiametė darbo programa bus vykdoma sudarant susitarimus dėl dotacijų su paramos gavėjais ir viešųjų pirkimų sutartis su paslaugų teikėjais ne vėliau kaip nuo 2018 m. II-ojo ketvirčio.

1.4.2. *Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų buvusi užtikrinta vien valstybių narių veiksmis.*

Priežastys imtis Europos lygmens veiksmų (*ex ante*)

Muitinės padeda saugoti ne tik Sąjungos ir valstybių narių finansinius interesus – kontroliuodamos per ES išorės sienas vežamas prekes jos saugo visuomenę nuo terorizmo, grėsmių sveikatai bei aplinkai ir kitų pavojų. Muitinės taiko daugiau kaip 60 ne muitų srities teisės aktų, susijusių, be kita ko, su dvejojo naudojimo prekėmis, šaunamaisiais ginklais, narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), grynųjų pinigų judėjimu, intelektinės nuosavybės teisėmis, visuomenės sveikata, produktų sauga ir vartotojų apsauga, laukinių gyvūnų ir aplinkos apsauga. Be to, itin svarus yra muitinės vaidmuo užtikrinant tiekimo grandinės vientisumą ir užkertant kelią teroristinėms organizacijoms laisvai perkelti lėšas. Dėl naujų uždavinių – greitai kintančių technologijų (skaitmeninimo, tarpusavio ryšio, daiktų interneto, blokų grandinės) ir verslo modelių (e. prekybos, tiekimo grandinės optimizavimo), sumažėjusių viešųjų finansinių išteklių, didėjančio pasaulinės prekybos masto ir nuolatinio tarpvalstybinio nusikalstamumo ir pavojaus

¹

Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

saugumui – nuolat didėja būtinybė gerinti muitų sąjungos veiklą ir didinti užduočių, kurias turi atlikti muitinės, apimtį.

Nuo 2016 m. nauja teisinė muitų sistema yra Sąjungos muitinės kodeksas (SMK). Dėl SMK buvo pradėtas didžiulis skaitmeninimo projektas, kurio metu iki 2025 m. bus visiškai įdiegtos 17 elektroninių sistemų.

Šis įgyvendinimas įmanomas tik jei valstybių narių muitinės intensyviai ir operatyviai bendradarbiaus tarpusavyje, su kitomis valdžios institucijomis ir prekybos bei kitomis trečiosiomis šalimis. Siūloma programa, kuri yra programą „Muitinė 2020“ pakeisianti programa, bus remiama muitų sąjunga ir muitinės vykdančią administracinę ir IT pajėgumų didinimo veiklą ir operatyvinį bendradarbiavimą.

Numatoma Sąjungos pridėtinė vertė (*ex post*)

Didelė siūlomo biudžeto dalis bus išleista IT pajėgumų didinimo veiklai. Muitinių bendradarbiavimo pagrindas – labai gerai apsaugotas specialus ryšių tinklas, kuriuo užtikrinama, kad kiekviena nacionalinė administracija turėtų tik vieną kartą prisijungti prie bendros infrastruktūros, kad galėtų keistis bet kokia informacija. Jeigu tokios infrastruktūros nebūtų, valstybėms narėms tektų 27 kartus jungtis prie kiekvienos kitos valstybės narės nacionalinės sistemos.

1.4.3. *Panašios patirties išvados*

Galutinis programos „Muitinė 2013“ vertinimas

Išvados dėl programos indėlio siekiant politikos lygmens tikslų ir padedant muitinėms veikti išvien iš esmės buvo teigiamos. Toliau pateikiama didžiausių laimėjimų santrauka.

- Padidinta sauga ir saugumas, be kita ko, baigtos diegti importo kontrolės ir muitinės rizikos vertinimo sistemos ir racionalizuotos įgaliotųjų ekonominės veiklos vykdytojų ir ekonominės veiklos vykdytojų sistemos.
- Pagerintos prekybos sąlygos, todėl muitų sąjunga gali tapti saugesnė, tuo pačiu metu vykdančią mažiau fizinių patikrų, kuriomis lėtinamas prekybos srautas, ir spartinant tranzito procesą.
- Apsaugoti ES finansiniai interesai: naudojamos centrinės duomenų bazės ir efektyvesnės rizikos valdymo sistemos.

Peržiūros laikotarpiu pasiekti laimėjimai nebuvo vien tik paprasta jau vykstančių tendencijų raida. Priešingai, jie buvo svarbūs ir pažangūs (ypač dėl elektroninių sistemų, susijusių su saugumu ir sauga, įdiegimo) ir rodė didelius pokyčius siekiant pagrindinių programos tikslų.

Atlikus vertinimą nustatyti faktai rodo didelę pridėtinę programos vertę Europos Sąjungai, visų pirma dėl jos vaidmens remiant ES teisės aktų įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu. Pagal šią programą finansuojamos elektroninės sistemos iš esmės papildė nacionalines iniciatyvas ir daugiausia yra susijusios su tokių teisės aktų įgyvendinimu. Todėl sumažėjo administracinės išlaidos, kurias būtų patyrusi kiekviena valstybė narė pati kurdama atskiras panašias elektronines sistemas. Tinklų kūrimas, skatinamas vykdančią bendrus programos veiksmus, taip pat buvo laikomas labai svarbiu dėl kelių priežasčių: nuoseklaus bendrų teisės aktų taikymo užtikrinimo, geriausios patirties sklaidos ir pasitikėjimo, kurio reikia, kad administracijos galėtų veikti taip lyg būtų viena administracija, didinimo.

Iš pradinių [programos „Muitinė 2020“ laikotarpio vidurio vertinimo](#) išvadų paaiškėjo, kad apskritai nacionalinės muitinės teigiamai vertina tai, kiek įgyvendinant programą pasiekta rezultatų, kurių pavieniui veikiančios nacionalinės administracijos nebūtų galėjusios pasiekti. Didelė apklausos klausimynų respondentų dalis taip pat manė, kad programa yra labai svarbi siekiant didinti pasitikėjimą ir užtikrinti konvergenciją su ES valstybių narių ir kitų dalyvaujančių šalių (šalių kandidačių ir potencialių kandidačių) muitinėmis. Apklausos taip pat rodo, kad sutelkus išteklius, ypač IT srityje, veiksmingumas didėja (masto ekonomija ir mažesnės plėtros išlaidos). Faktai taip pat rodo, kad nacionalinėms valdžios institucijoms kyla sunkumų suderinti nacionalinius aspektus su ES muitinės reikalavimais: kai kuriais atvejais skirtingi interesai gali trukdyti pasiekti ES pridėtinę vertę, o kelios nacionalinės valdžios institucijos išreiškė nusivylimą, kad turi pritaikyti savo užmojus prie mažiau pažangių nacionalinių muitinių administracijų užmojų.

1.4.4. *Suderinamumas ir galima sąveika su kitomis atitinkamomis priemonėmis*

Programa yra glaudžiai susijusi su nauja Muitinio tikrinimo įrangos priemone, kuria bus remiamas tinkamos finansuoti įrangos pirkimas, techninė priežiūra ir modernizavimas.

Be to, ji yra susijusi su Europos kovos su sukčiavimu tarnybos OLAF vykdoma veikla kovojant su sukčiavimu, kuria siekiama apsaugoti Sąjungos finansinius interesus pagal SESV 325 straipsnį.

Be to, yra svarbi sąveika su programa „Fiscalis“, kuria remiamas apmokestinimo srities bendradarbiavimas. IT srityje yra kryžminių sąsajų su kitais sektoriais, o bendriems IT komponentams, pavyzdžiui, bendram ryšių tinkui, teikiamas jungtinis finansavimas. Nustatyti vienodi IT valdymo metodai ir bendri horizontalūs paramos mechanizmai. Naudojami tos pačios rūšies bendri veiksmai ir panašūs žmoniškųjų išteklių gebėjimų stiprinimo ir mokymo metodai. Programos valdymas, susijęs su pasiūlymu, valdymu, veiksmų valdymu, įgyvendinimo aktais ir veiklos rezultatų stebėseną, yra visapusiškai racionalizuotas.

1.5. Trukmė ir finansinis poveikis

☒ **Trukmė ribota**

- ☒ galioja nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d.
- ☒ įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo 2021 iki 2027 m., o mokėjimų asignavimų – nuo 2021 iki 2030 m.

☐ **Trukmė neribota**

- įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM,
- vėliau – visuotinis taikymas.

1.6. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)²

☒ **Tiesioginis valdymas**, vykdomas Komisijos:

- ☒ X padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;
- ☐ vykdomųjų įstaigų.

☐ **Pasidalijamasis valdymas** kartu su valstybėmis narėmis.

☐ **Netiesioginis valdymas**, biudžeto vykdymo užduotis perduodant:

- ☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtoms įstaigoms;
- ☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);
- ☐ EIB ir Europos investicijų fondui;
- ☐ įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;
- ☐ viešosios teisės subjektams;
- ☐ privatinės teisės reglamentuojamoms įstaigoms, kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, jeigu jos pateikia pakankamas finansines garantijas;
- ☐ valstybės narės privatinės teisės reglamentuojamoms įstaigoms, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurios pateikia pakankamas finansines garantijas;
- ☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytiems asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ES sutarties V antraštinę dalį.
- *Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skylyje.*

Pastabos

--

²

Informacija apie valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Siūlomos programos „Muitinė“ poveikis bus vertinamas atliekant tarpinius ir galutinius vertinimus, taip pat nuolat stebint aukšto lygio pagrindinių veiklos rezultatų rodiklius.

Programos rezultatai ir produktai bus reguliariai vertinami taikant išsamią stebėsenos sistemą, pagrįstą nustatytais rodikliais atsižvelgiant į atskaitomybę už tai, kad būtų gauta ekonominė nauda. Veiklos rezultatams vertinti reikalingi duomenys bus renkami naudojant įvairias duomenų rinkimo priemones, įskaitant veiksmų pažangos stebėjimo formas, renginių vertinimo formas ir reguliarias muitinės pareigūnų apklausas.

Kadangi programa atlieka pagalbinį vaidmenį, padėdama dalyvaujančių šalių administracijoms dalytis informacija ir stiprinti jų gebėjimus, stebėsenos sistemoje daugiausia dėmesio skiriama programos veiklos pažangos vertinimui pagal rodiklius, susijusius su produktų lygiu. Kai įmanoma, taip pat remiamasi su programos aukšto lygio tikslais susijusių sričių rodikliais.

Komisija kasmet skelbs programos pažangos ataskaitą, kurioje bus pateikta veiklos rezultatų santrauka siekiant programos tikslų ir susiję produkto ir rezultatų rodikliai.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. *Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ai), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės sistemos pagrindimas*

Programa bus įgyvendinama tiesioginio valdymo būdu, atsižvelgiant į programos veiklos pobūdį, dėmesį munitinėms kaip paramos gavėjoms ir į ES išimtinę kompetenciją muitų sąjungos srityje, joje numatyta kuo veiksmingiau paskirstyti finansinius išteklius ir daryti kuo didesnę poveikį. Iš tikrųjų ji suteikia Komisijai lankstumo ir valdymo įgaliojimus pagal savo finansavimo sprendimą skirti atitinkamas lėšas atsižvelgiant į prioritetus, dėl kurių susitarta su valstybėmis narėmis taikant komiteto procedūrą, įskaitant besiformuojančius poreikius. Konkrečiai, Komisijos tarnybos turi peržiūrėti ir priimti kiekvieną veiksmą, atsižvelgdamos į: reglamente nustatytus tikslus ir sąlygas; priimtą metinę darbo programą; finansavimo sprendime ir susitarimuose dėl dotacijos nustatytus tinkamumo kriterijus.

Įgyvendinimas bus vykdomas daugiausia vykdant viešuosius pirkimus ir – kiek rečiau – sudarant susitarimus dėl dotacijų su nacionalinėmis administracijomis.

Su viešaisiais pirkimais susijusio mokėjimo būdai visiškai atitinka įmonių standartus (išankstinio finansavimo nėra; visi mokėjimai yra susiję su iš anksto nustatytų rezultatų priėmimu).

Su dotacijomis susijęs išankstinis finansavimas siekia iki 90 %. Galutiniai mokėjimai ir (arba) susigrąžinimai, susiję su dotacijomis, atliekami remiantis finansinėmis ataskaitomis ir ex post auditais vietoje.

Viešųjų pirkimų kontrolės sistema pagrįsta nuodugniu 100 % visų operacijų ex ante patikrinimu, todėl pašalinama klaidų galimybė mokėjimo metu.

Dotacijų kontrolės strategiją sudaro du metodai:

- 1) nacionalinių administracijų finansinės ataskaitos užbaigiamos po greito dokumentų patikrinimo, o po to išduodamas galutinis mokėjimo nurodymas / vykdomasis raštas sumoms susigražinti (dėl to sumažėja mokėjimų vėlavimas). Šie mokėjimo nurodymai / vykdomieji raštai sumoms susigražinti ir toliau tikrinami pagal įprastas finansų grandinėje įtvirtintas *ex ante* kontrolės priemonės (100 % operacijų *ex ante* patikrinimas);
- 2) pirmiau nurodytos kontrolės priemonės grindžiamos *ex post* auditais vietoje valstybėse narėse. Mokesčių ir muitų sąjungos GD siekia per metus atlikti auditus vietoje 3–5 valstybėse narėse ir ketina iki programos laikotarpio pabaigos patikrinti daugumą dalyvaujančių šalių.

2.2.2. *Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)*

Su programos įgyvendinimu susijusių finansinių operacijų rizika yra ribota.

1) Didžioji dalis viešųjų pirkimų operacijų (daugiausia susijusių su IT sistemų kūrimu ir eksploatavimu) yra vykdomos naudojant esamas bendrąsias sutartis ir (arba) dalijantis įgaliojimais su kitomis Komisijos tarnybomis.

Mokesčių ir muitų sąjungos GD nustatyta bendra vidaus kontrolės sistema (pagrįsta nuodugnia 100 % susijusių operacijų *ex ante* patikra) leido išlaikyti ankstesnėje programoje nustatytus klaidų lygius gerokai žemesnius už reikšmingumo ribą (t. y. maždaug 0,5 %). Ši kontrolės sistema ir toliau bus naudojama visoms pagal naująją programą vykdomoms operacijoms, taip užtikrinant, kad klaidų lygiai būtų gerokai žemesni už reikšmingumo lygį.

2) Su dotacijomis susijusių operacijų rizikos lygis taip pat yra žemas, visų pirma nes:

- gavėjai yra valstybių narių, šalių kandidačių ir potencialių kandidačių muitinės – tokiu atveju kvietimų teikti paraiškas nėra;
- išlaidos daugiausia susijusios su daugeliu veiksmų, o su kiekvienu veiksmu susijusios sumos yra palyginti mažos (daugiausia kelionės ir pragyvenimo išlaidų kompensavimas);
- privalomas ART2 (IT sistemos, skirtos išlaidoms stebėti) naudojimas ir finansinių ataskaitų rengimas – ši sistema apima tam tikras kontrolės priemones;
- visi pagal šią programą vykdomi projektai ir veiksmai yra *ex ante* patvirtinti Mokesčių ir muitų sąjungos GD, o su atranka ir sutarčių sudarymu susiję patikrinimai užtikrina dotacijų įsipareigojimų teisėtumą ir tvarkingumą;
- per *ex post* patikrinimus arba *ex post* auditus vietoje nustatytų dažniausių klaidų analizė patvirtina, kad susijusių finansinių operacijų rizika yra maža.

Pagal ankstesnę programą teikiamų dotacijų klaidų lygis taip pat buvo nuolat mažesnis už reikšmingumo ribą (t. y. apie 1 %). Ši kontrolės sistema ir toliau bus taikoma taip užtikrinant, kad klaidų lygiai būtų gerokai žemesni už reikšmingumo ribą.

2.2.3. *Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)*

Pagal ankstesnę programą vykdomos kontrolės bendros metinės išlaidos siekė maždaug 1,5 % (visų patikrinimų išlaidos (viešieji pirkimai ir dotacijos), palyginti su visais metais atliktais mokėjimais) ir yra laikomos ekonomiškai efektyviomis.

Kaip nurodyta pirmiau, klaidų rizika yra ribota, atsižvelgiant į susijusių finansinių operacijų pobūdį ir įgyvendinimo metodą. Be to, visuotinės vidaus kontrolės sistema, pagrįsta išsamiais ex ante patikrinimais, siekiama pašalinti visas galimas klaidas prieš mokėjimą ir (arba) užbaigimą.

Dotacijų ex post patikromis vietoje dar labiau sumažinta galima klaidų rizika mokėjimo ir (arba) užbaigimo metu dėl didelio atgrasomojo poveikio.

Įgyvendinant ankstesnę programą taikyta kontrolės strategija pasirodė esanti veiksminga ir efektyvi, o kontrolės išlaidos pasirodė esančios ribotos.

Atsižvelgiant į tai, kad naujamai programai bus naudojamos tos pačios kontrolės sistemos, numatomos kontrolės išlaidos ir tikėtinas klaidų rizikos lygis mokėjimų ir (arba) užbaigimo metu pagal naująją programą bus panašūs.

2.3. **Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės**

Nurodyti dabartinės arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

Mokesčių ir muitų sąjungos GD kovos su sukčiavimu strategija (KSS) visų pirma orientuota į tvirtos kovos su sukčiavimu kultūros puoselėjimą generaliniame direktorate didinant jo darbuotojų informuotumą apie galimą sukčiavimo riziką ir etišką elgesį. Strategijoje taip pat aptariamas aktyvus bendradarbiavimas su OLAF ir sukčiavimo aspektų įtraukimas į generalinio direktorato strateginio planavimo ir programavimo (SPP) ciklą.

Atsižvelgiant į tai, kad programa bus įgyvendinama (daugiausia) vykdant viešuosius pirkimus, ypač aktualus įgyvendinant programą bus Mokesčių ir muitų sąjungos GD KSS 3 tikslas (t. y. „Informuotumo apie galimą interesų konfliktą, susijusį su išorės suinteresuotaisiais subjektais, kaip antai lobistais, konkurso dalyviais, rangovais, didinimas“) daugiausia dėmesio skiriant 1) tolesniam ryšių su lobistais registravimui, 2) centralizuotam viešųjų pirkimų procedūrų valdymui ir ryšiams su konkursų dalyviais, 3) specialiems mokymams, kaip palaikyti ryšius su lobistais. Privalomos konsultacijos dėl ankstyvo nustatymo ir draudimo dalyvauti procedūroje sistemos iki sutarčių skyrimo (ir finansinių operacijų) taip pat apims bet kokią galimą sukčiavimą ir pažeidimą.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija ir siūloma nauja biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA ¹ .	ELPA šalių ²	šalių kandidačių ³	trečiųjų valstybių	pagal Finansinio reglamento [21 straipsnio 2 dalies b punktą]
1	03.01 Bendroji rinka. Administracinė eilutė 03.05 Bendroji rinka. Bendradarbiavimo muitinių klausimais programa (MUITINĖ)	DA	NE	TAIP	TAIP	NE

¹ DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.

² ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.

³ Šalių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių kandidačių.

3.2. Numatomas poveikis išlaidoms

3.2.1. Numatomo poveikio išlaidoms santrauka

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	1	Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika
--	----------	---

			2021 m .	2022 m .	2023 m .	2024 m .	2025 m.	2026 m.	2027 m.	Po 2027 m.	IŠ VISO
Veiklos asignavimai (išskaidyti pagal 3.1 punkte išvardytas biudžeto eilutes)	Įsipareigojimai	(1)	126,587	130,144	132,753	135,414	138,129	140,897	143,976		947,900
	Mokėjimai	(2)	30,975	94,322	117,123	122,203	124,928	127,061	129,462	201,826	947,900
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš programos paketo lėšų ¹	Įsipareigojimai = Mokėjimai	(3)	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300		2,100
IŠ VISO asignavimų programos paketui	Įsipareigojimai	=1+3	126,887	130,444	133,053	135,714	138,429	141,197	144,276		950,000
	Mokėjimai	=2+3	31,275	94,622	117,423	122,503	125,228	127,361	129,762	201,826	950,000

¹ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	7	„Administracinės išlaidos“
--	----------	----------------------------

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	<i>Po 2027 m.</i>	IŠ VISO
Žmogiškieji ištekliai		16,864	16,864	16,864	16,864	16,864	16,864	16,864		118,048
Kitos administracinės išlaidos		0,686	0,686	0,686	0,686	0,686	0,686	0,686		4,802
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	17,550	17,550	17,550	17,550	17,550	17,550	17,550		122,850

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	<i>Po 2027 m.</i>	IŠ VISO
IŠ VISO asignavimų visose daugiametės finansinės programos IŠLAIDŲ KATEGORIJOSE	Įsipareigojimai	144,437	147,994	150,603	153,264	155,979	158,747	161,826		1 072,850
	Mokėjimai	48,825	112,172	134,973	140,053	142,778	144,911	147,312	201,826	1 072,850

3.2.2. Numatomo poveikio administracinio pobūdžio asignavimams santrauka

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Metai	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO
-------	------	------	------	------	------	------	------	---------

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA								
Žmogiškieji ištekliai	16,864	16,864	16,864	16,864	16,864	16,864	16,864	118,048
Kitos administracinės išlaidos	0,686	0,686	0,686	0,686	0,686	0,686	0,686	4,802
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	17,550	17,550	17,550	17,550	17,550	17,550	17,550	122,850

Neįtraukta į daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ								
Žmogiškieji ištekliai								
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	2,100
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	0,300	2,100

IŠ VISO	17,850	17,850	17,850	17,850	17,850	17,850	17,850	124,950
----------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	----------------

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų priemonei valdyti ir (arba) persikirstytų generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

¹ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

3.2.2.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatą surašyti etatų vienetais

Metai	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
• Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)							
Komisijos būstinė ir atstovybės	108	108	108	108	108	108	108
Delegacijos							
Moksliniai tyrimai							
• Išorės darbuotojai (etatų vienetais): CA, LA, SNE, INT ir JES¹							
7 išlaidų kategorija							
Finansuojama pagal daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	- būstinėje	18	18	18	18	18	18
	- delegacijose						
Finansuojama iš programos 2 paketo lėšų	- būstinėje						
	- delegacijose						
Moksliniai tyrimai							
Kita (nurodyti)							
IŠ VISO							

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus priemonei valdyti ir (arba) persikirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	Pateikiami tiek darbuotojų, dirbančių programos tiesioginio valdymo ir įgyvendinimo srityse, tiek darbuotojų, dirbančių politikos srityse, kurios remiamos ir (arba) finansuojamos pagal programą, skaičius.
Išorės darbuotojai	Pateikiami tiek darbuotojų, dirbančių programos tiesioginio valdymo ir įgyvendinimo srityse, tiek darbuotojų, dirbančių politikos srityse, kurios remiamos ir (arba) finansuojamos pagal programą, skaičius.

¹ CA – sutartininkas („Contract Staff“), LA – vietinis darbuotojas („Local Staff“), SNE – deleguotasis nacionalinis ekspertas („Seconded National Expert“), INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas („agency staff“), JES – jaunesnysis delegacijos specialistas („Junior Professionals in Delegations“).

² Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

3.2.3. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- ☒ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo
- ☐ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Metai	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą								
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų								

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.
- ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:

☒ X nuosaviems ištekliams

☐ kitoms pajamoms

Nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms ☐

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis ¹						
	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.
..... straipsnis							

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

--

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

Programos poveikis gali netiesiogiai paveikti ES pajamas, nes dėl pagerėjusių ir veiksmingesnių muitinės formalumų tikimasi, be kita ko, surinkti daugiau importo muitų ir importo PVM. Tačiau šio poveikio neįmanoma kiekybiškai įvertinti.
--

¹

Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius surinkimo sąnaudų.